

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

เบญญา คงธนอิทธิ

ธนาคารกรุงเทพ สาขานิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร

ม.ร.ว. สมพร สุทัคนีร์ และ เสรี ชัดแข็ง

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรในโมเดลประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 5 ตัว ได้แก่ ความผาสุกแห่งตน แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง สภาพแวดล้อมในการเรียน และการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2552 จำนวน 450 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ มาตรวัด ความผาสุกแห่งตน มาตรวัดแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง มาตรวัดความภาคภูมิใจในตนเอง แบบสอบถาม สภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรม SPSS และใช้โปรแกรม LISREL 8.80 วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสอดคล้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยการตรวจสอบจากค่าสถิติโค - สแควร์ เท่ากับ 32.08 ท้องค่าอิสระ (df) เท่ากับ 22 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .08 ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้ ($AGFI$) เท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเบรียบที่ยิบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วน เหลือมาตรฐาน ($SRMR$) เท่ากับ 0.02 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ ($RMSEA$) เท่ากับ 0.03 ตัวแปรทั้งหมด ในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความผาสุกแห่งตนได้ร้อยละ 37 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความผาสุก แห่งตน คือ แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง และการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก ตัวแปรที่มีอิทธิพล ทางอ้อมต่อความผาสุกแห่งตนผ่านทางแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ สภาพแวดล้อม ในการเรียน และการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก

คำสำคัญ: ความผาสุกแห่งตน/ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

A Causal Relationship Model of the Subjective Well-Being of Undergraduate Students

Benya Kongthanaitthi

M.R. Somporn Sudhasani, and Seree Chadcham

College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University, Thailand

Abstract

The purpose of this research was to develop and validate a Causal Relationship Model of the Subjective Well-being of Undergraduate Students. The model consisted of five latent variables: subjective well-being, autonomous motivation, self-esteem, learning environment, and perceived positive feedback. The sample, derived by means of multi-stage sampling, consisted of 450 undergraduate students of Burapha University, in the 2009 academic year. The research instruments were a Subjective Well-being Scale, an autonomous motivation scale, a self-esteem scale, a learning environment scale, and a perceived positive feedback scale. Descriptive statistics were generated using SPSS; causal modeling involved the use of LISREL 8.80.

Result indicated that the model was consistent with empirical data: Chi-square test of goodness of fit = 32.08, $p = .08$, $df = 22$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.95$, $CFI = 1.00$, $SRMR = 0.02$, $RMSEA = 0.03$. The variables in the model accounted for 37% of the variance of subjective well-being. Variables having a statistically significant direct effect on subjective well-being were autonomous motivation, self-esteem, and perceived positive feedback. The variables with statistically significant indirect effects on subjective well-being, affecting through autonomous motivation, and self-esteem, were learning environment, and perceived positive feedback.

Keywords: Subjective Well-being, Causal Relationship Model

ความนำ

ความพากษาในชีวิตเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนประนีประนอมในภาวะเจ็บป่วยหรือพิการ และในปัจจุบันความพากษาแห่งตนเป็นเป้าหมายการพัฒนาประชากรในประเทศต่างๆ รวมทั้งเป็นเป้าหมายสำคัญของกลุ่มบุคคลการทางสุขภาพในการดูแลรักษาแก่ผู้ป่วย ความพากษาในชีวิตมีความหมายเช่นเดียวกับคุณภาพชีวิต ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ภาวะสุขภาพ ความสุข การปรับตัว (Adjustment) คุณค่าของชีวิต (Value of Life) ความหมายของชีวิต (Meaning of Life) และภาระหน้าที่ของบุคคล (Functional Status) (Orem, 1991; Zhan, 1992)

ความพากษาในชีวิตเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งมีระดับแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการรับรู้ต่อประสบการณ์ในอดีตและความคาดหวังในอนาคตของแต่ละบุคคล (วานา เกษมสุข, 2545) ความพากษาในชีวิตแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ความพากษาเชิงวัตถุวิสัย (Objective Well – Being) และความพากษาเชิงจิตวิสัยหรือความพากษาแห่งตน (Subjective Well – Being) การวัดเชิงวัตถุวิสัยเป็นการวัดสภาพทางกายภาพจากข้อมูลที่เป็นจริง เช่น รายได้ อาชีพ การศึกษา หน้าที่ทางด้านร่างกาย เป็นต้น (McDowell & Newell, 1987) ซึ่งการวัดเชิงวัตถุวิสัยนี้ ยังมีข้อโต้แย้งกันว่าเป็นการวัดความพากษาในชีวิต ที่ตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ ในปี ค.ศ.1957 – 1972 ได้มีการสำรวจในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ประชากรมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ระบบการรักษาพยาบาลดีขึ้น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น แต่ความพากษาในชีวิตลดลง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีค่าใช้จ่ายในยุคนี้จึงได้พัฒนาเครื่องมือวัดความพากษาในชีวิตโดยประเมินจากประสบการณ์ในชีวิต (Life Experience) เนี่ยกว่า การวัดความพากษาเชิงจิตวิสัยหรือการวัดความพากษาแห่งตน เป็นการวัดความพากษาในชีวิตของแต่ละบุคคล โดยขึ้นอยู่กับการรับรู้จากประสบการณ์ในชีวิต สะท้อนถึงสภาพทางอารมณ์ เช่น ความประนีประนอม ความพึงพอใจ ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ เป็นต้น ดังนั้นความพากษาแห่งตนจึงมีความหมายเช่นเดียวกับความพากษาในชีวิต (Campbell, 1979) ความพากษาแห่งตน เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับบุคคล เพราะเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อสภาพแวดล้อมในลักษณะของความสุข ความรู้สึกทางบวกและความพึงพอใจในชีวิตที่ปรากฏอยู่จริง (จุฑากานต์ กิ่งเนตร, 2539)

บุคคลได้ที่มีระดับความพากษาแห่งตนสูง บุคคลนั้นจะกระทำการสิ่งต่างๆ ตามที่ตนต้องการสามารถตัดสินใจด้วยตนเองที่จะดำเนินการกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในชีวิตที่วางไว้ พร้อมทั้งยอมรับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เปิดโอกาสให้ตนเองได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต ทำให้หัวใจชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (เฉลิมวรรณ เกตุสวัสดิ์, 2546) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยยิ่งมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวให้มีความสุขอยู่กับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้เป็นอย่างดี (Diener, Suh, & Oishi, 1997) บุคคลจะมีความพากษาแห่งตนมากหรือน้อย ย่อมต้องมีปัจจัยต่างๆ เกี่ยวข้องมากมาย เช่น บุคคลแวดล้อม สภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตประจำวันและกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับ เป็นต้น สำหรับบุคคลที่ว่าไปเพศน่าจะทำให้ระดับความพากษาของบุคคลแตกต่างกัน โดยทั่วไปผู้ชายมักจะมีความอดทน เชื่อมั่นในตนเอง เปิดเผยกล้าเลี้ยง กล้าเผชิญข้อเท็จจริง ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ แตกต่างจากผู้หญิง ซึ่งจะเคร่งครัดในระเบียบแบบแผน รักษาจารีตประเพณี มีความเชื่อถือ (ณอน โถทอง, 2519) แต่ความพากษาแห่งตนของนักศึกษาจะแตกต่างกัน เนื่องจากเหตุการณ์ที่พอกเข้าจะต้องประสบในแต่ละวันที่ต่างกัน หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ การแข่งขันกันในเรื่องการเรียน และ

การเรียนในวิชาที่ต่างกัน การปฏิบัติงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และยังรวมไปถึงสภาพแวดล้อมในการเรียนที่แตกต่างกัน (Levesque et al., 2004)

ความสุขไม่ได้มีความสำคัญในระดับบุคคลเท่านั้น หากแต่มีความสำคัญในระดับชาติด้วย เช่น ประธานาริบีด์โอมัส เจฟเฟอร์สัน แห่งประเทศสหรัฐอเมริกาเชื่อว่า ความสุขเป็นสิ่งจำเป็นมาก จึงระบุไว้ในคำประกาศอิสรภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกล่าวถึงความเท่าเทียมกันของบุคคลที่จะมีสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และการแสวงหาความสุข (Life, Liberty and the Pursuit of Happiness) อย่างไรก็ตามนักวิจัยเกี่ยวกับความสุข ยืนยันว่าคนอเมริกันล้มเหลวในการเดินตามแนวทางที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราผลการศึกษาวิจัยล้วนเป็นหลักฐานเชี้ยวัดว่า คนอเมริกันไม่มีความสุข ข้อมูลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแม้คนอเมริกันมีอำนาจการซื้อขาย มีการศึกษาสูงขึ้น แต่สติททางสุขภาพจิตกลับต่ำลง ความผาสุกในชีวิตน้อยลง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา สภาพของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา ซึ่งผลของความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมทุกระดับ โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่ต้องประสบกับสถานการณ์ทั้งด้านการเรียน และการใช้ชีวิตประจำวันที่แตกต่างจากเดิม ลักษณะการเรียนในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่าง จากระดับมัธยมศึกษา มีการแข่งขันทางด้านการเรียนสูง สิ่งเหล่านี้ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความเครียด มีผลกระทบต่อความผาสุกแห่งตน (วิภาวรรณ ชุ่ม เพ็ญสุขสันต์, จอม สุวรรณโน และวัลลดา ตันติโยทัย, 2544) จากการศึกษาของกรมสุขภาพจิต (2547) ชี้ให้เห็นว่า อายุที่เริ่มมีพัฒนาระบบตัวตน สำนึกลงอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นและตอนกลางปัจจัยที่กระตุ้นให้มีพัฒนาระบบตัวตนมากที่สุดคือ ความรู้สึกห้อแท้สิ้นหวังในอนาคต และผิดหวังในการเรียน ไม่มีความสุขในชีวิต

คุณลักษณะเด่นชัดของนักศึกษาร้อยละ 10 ที่มีระดับความสุขสูงสุด และมีอาการบ่งบอกภาวะซึมเศร้าระดับน้อยที่สุด คือ การมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับครอบครัว เพื่อนฝูง และได้ใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ทักษะทางสังคม สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดระหว่างบุคคล และแรงสนับสนุนทางสังคม จึงมีความสำคัญต่อการมีความสุข นักปรัชญากรีกชื่อ aristotle (Aristotle) มองว่าที่มีความสุขว่าเป็นชีวิต ที่มีคุณธรรมความดีงาม และกล่าวไว้ว่า ความสุขที่แท้จริงต้องอาศัยปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ การมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีงาม การมีสติปัญญาจิตวิญญาณ ที่ผ่านการได้รับการฝึกหัด ความพอดีของความต้องการจำเป็นเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการมีชีวิต ปราศจากโรคภัยและรอดพ้นจากอุบัติเหตุ และมุ่งมั่นของการเกิดความสุขที่มาจากการเรียนรู้ บ้างสิ่งที่จำเป็นเพื่อดำรงชีวิต บ้างสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตและบางสิ่งที่ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในชีวิตซึ่ง Levesque and Pelletier (2003) ชี้ให้เห็นว่าคนเราทำสิ่งใด ๆ เพราะมีแรงจูงใจต้องการได้รับความสุข ต้องการรักษาความสุขให้ยืนยาว และต้องการนำความสุขที่หายไปกลับคืนมา ด้วยเหตุนี้ความสุขจึงเป็นเป้าหมายในชีวิตที่ทุกคนต้องการ และเมื่อได้ที่มีการพิจารณา จัดลำดับความสำคัญของชีวิต ความสุขจะถูกเลือกเป็นความปรารถนาในลำดับต้นเสมอ

ในบริบทของการศึกษา Levesque et al. (2004) กล่าวว่า การจัดบริการศึกษาในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง และการให้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก จะเป็นสิ่งที่เพิ่มการรับรู้ความสามารถ และแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อนิสิต นักศึกษารู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง จะส่งผลให้มีความผาสุกแห่งตน เมื่อมีความผาสุกแห่งตนนิสิตนักศึกษาก็จะสามารถปรับตัวเข้ากับการใช้ชีวิต ในมหาวิทยาลัย และการเรียนได้ ทั้งนี้ยังส่งผลให้นิสิตนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการเรียน

Deci and Ryan (2000) กล่าวว่า ความผาสุกแห่งตนจะเกิดขึ้นได้เมื่อความต้องการทางจิตใจประกอบด้วย ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการมีความสามารถ และความต้องการมีความสัมพันธ์ ถ้าบุคคลได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจะทำให้การรับรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น มีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และมีความผาสุกแห่งตนเพิ่มขึ้น ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม และสังคมจะช่วยเพิ่มการรับรู้ความต้องการความพึงพอใจทั้ง 3 ด้าน ในบริบทของการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมาะสม การให้ข้อมูลป้อนกลับที่ส่งเสริมความสามารถ และการสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นตัวของตัวเองจะเอื้อต่อการรับรู้ความสามารถและแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง

นักศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หากนักศึกษาขาดความสุข มีสภาพจิตใจที่ผิดปกติจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เป็นปัญหาของสังคม เมื่อสำเร็จการศึกษาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ สถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการส่งเสริมด้านจิตใจเยาวชนของชาติให้พัฒนาไปในทางที่ดี นั่นคือการส่งเสริมความผาสุกแห่งตน มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อมในการที่จะปฏิบัติหน้าที่รับใช้สังคม และประเทศชาติ

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้เทคนิคเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่อธิบายได้ว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลทางตรง และทางอ้อมต่อความผาสุกแห่งตนของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา และส่งผลมากน้อยในระดับใด และเป็นประโยชน์ในการอธิบาย พยากรณ์ และควบคุมปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการวิจัยที่ได้จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมระดับความผาสุกแห่งตนของนิสิต อันจะส่งผลต่อสุขภาพจิตของนิสิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโนเมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโนเมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนของนักศึกษา

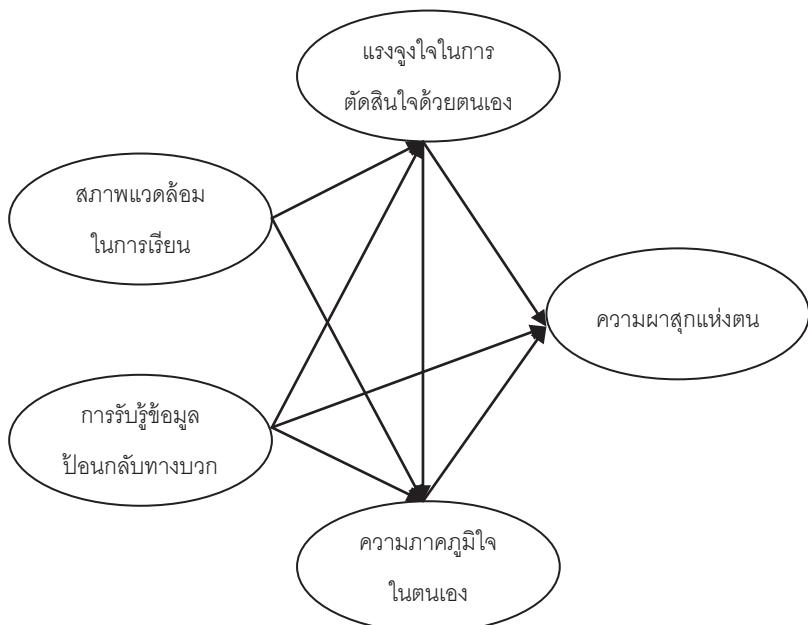
ระดับปริญญาตรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีการลิขิตด้วยตนเอง (Self – Determination Theory) ของ Deci and Ryan (2000) กล่าวว่า ความต้องการทางจิตใจ (Psychological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Need) ที่มนุษย์ทุกคนต้องการได้รับ หากความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองบุคคลจะเกิดความผาสุกแห่งตน ความต้องการทางจิตใจเป็นสิ่งจำเป็นและเปรียบเสมือนอาหารที่ทำให้จิตใจเจริญเติบโต ความต้องการ ความพึงพอใจ (Need Satisfaction) เป็นองค์ประกอบของความต้องการทางจิตใจประกอบด้วยความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ความต้องการมีความสามารถ (Competence) และความต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relatedness) ถ้าบุคคลได้รับการส่งเสริมความต้องการความพึงพอใจ จะทำให้การรับรู้ความสามารถ (Perceived Competence) เพิ่มขึ้น มีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตัวเอง (Autonomous Motivation) และจะนำไปสู่ความผาสุกแห่งตน (Subjective Well – Being) หรือความสุข (Happiness) ซึ่งการรับรู้ความต้องการความพึงพอใจเพิ่มขึ้นได้จากปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมและสังคม Deci and Ryan ได้เสนอแนะว่า การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เหมาะสม การให้ข้อมูลป้อนกลับที่ส่งเสริมความสามารถ และการสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นตัวของตัวเอง จะทำให้เด็กรับรู้ข้อมูลทางบวก และมีแรงจูงใจในการตัดสินใจ

ด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความผิดสุกแห่งตนด้วยเช่นเดียวกัน งานวิจัยของ Levesque et al. (2004) แสดงให้เห็นว่า สภาพการตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อความผิดสุกแห่งตน งานวิจัยของ Zaff et al. (2002) แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความภาคภูมิใจในตนของตัวเอง จำไม่สามารถเชื่อมกับปัญหาหรือความเครียดได้ แต่เด็กวัยรุ่นที่รับรู้ความสามารถของตนของสูง พวกเขาจะมีความภาคภูมิใจในตนของเพิ่มขึ้น กล้าเชื่อมกับปัญหาต่างๆ งานวิจัยของ Williams and Deci (1996) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาแพทย์ที่มีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง จะมีความภาคภูมิใจในตนของ และรู้สึกว่าตนของมีความสามารถ เช่นเดียวกับ งานวิจัยของ Schimmack and Diner (2003) ซึ่งให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนของสูง จะมีความผิดสุกแห่งตนสูงด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรสภาพแวดล้อมในการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรความผิดสุกแห่งตนผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และตัวแปรความภาคภูมิใจในตนของ
2. ตัวแปรการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกมีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อตัวแปรความผิดสุกแห่งตน โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และตัวแปรความภาคภูมิใจในตนของ
3. ตัวแปรแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง มีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อตัวแปรความผิดสุกแห่งตน โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรความภาคภูมิใจในตนของ
4. ตัวแปรความภาคภูมิใจในตนของมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรความผิดสุกแห่งตน

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผิดสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็น นิสิตระดับปริญญาตรีทุกระดับขั้นปี ของมหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2552 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

1. จำแนกนิสิตออกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา คือ

1.1 กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะการจัดการและการท่องเที่ยว

1.2 กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะการแพทย์แผนไทยอภิภูมิศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

1.3 กลุ่มนุյยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะมนุยยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

2. สุ่มคณะจาก 3 กลุ่มสาขาวิชาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มสาขาวิชาละ 2 คณะ ดังนี้ กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา กลุ่มนุยยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะมนุยยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 6 คณะ

3. สุ่มนิสิตจากคณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนจำนวนนิสิตในแต่ละคณะ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มสาขาวิชาละ 150 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 450 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของนักศึกษาได้แก่ เพศ และคณะที่ศึกษา

2. มาตรวัดความมาสุกแห่งตน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยนำมาตรวัดความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบของ สารินี วิเศษศร (2540) มาปรับปรุงด้านภาษาจำนวน 28 ข้อ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .84

3. มาตรวัดความภาคภูมิใจในตนเอง มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยนำมาตรวัดความภาคภูมิใจในตนเองของ สุกัญญา มหาธนานันท์ (2544) มาปรับปรุงด้านภาษา และเพิ่มเติมข้อคำถาม จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90

4. แบบสอบถามแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามที่ Ryan and Connell (1989) สร้างขึ้น จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78

5. แบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามที่ Levesque et al. (2004) สร้างขึ้น จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .91

6. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของ อรพินทร์ ชูชุม และอัจฉรา สุขารมณ์ (2543) มาปรับปรุงด้านภาษา จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนิสิตระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่วันที่ 1 – 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาที่มีความสมบูรณ์ และสามารถนำมารวบรวมได้ทั้งสิ้น จำนวน 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

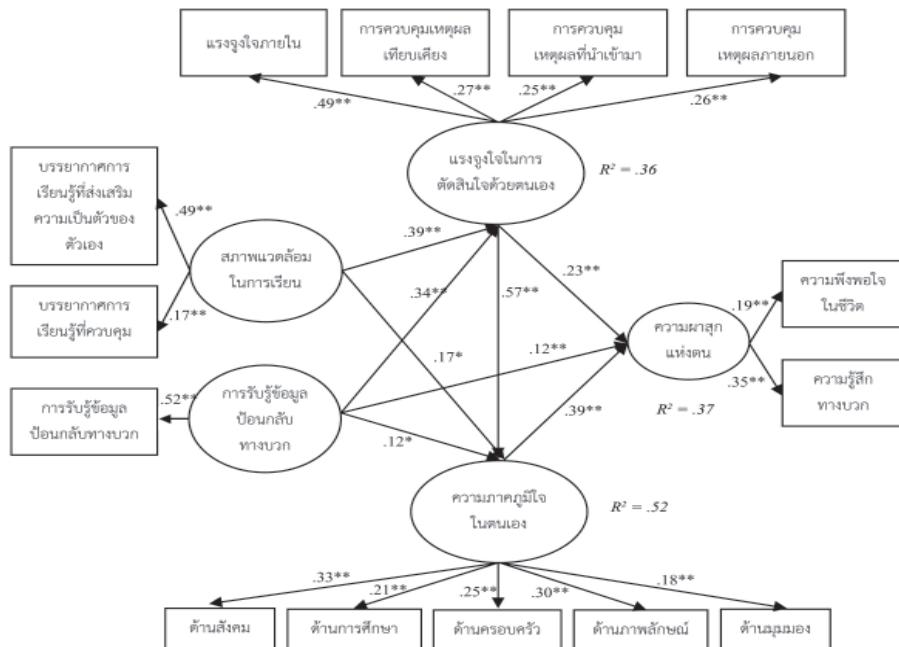
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายความความเบี้ย และค่าความโด้ง โดยใช้โปรแกรม SPSS
2. วิเคราะห์ทดสอบระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ทดสอบแบบเพียร์สัน ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้โปรแกรม SPSS
3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดล การวัดตัวแปรແrog แต่ละตัว โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.80
4. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.80

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าสถิติได-สแควร์ เท่ากับ 32.08 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .08 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 22 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว ($AGFI$) เท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน ($SRMR$) เท่ากับ 0.02 ค่าดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ ($RMSEA$) เท่ากับ 0.03 กราฟคิวพลีอัตมีความชันต่ำกว่าเส้นทึบແยงมุน มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 2.96 โดยค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างสูง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเท่ากับ .37 ซึ่งสามารถถือว่า ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถถือว่าความแปรปรวนของความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ร้อยละ 37 ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 1

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โนเมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผิดสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโนเมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผิดสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตามโนเมเดลสมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรผล	แรงจูงใจในการตัดสินใจ			ความภาคภูมิใจในตนเอง			ความผิดสุกแห่งตน		
	ด้วยตนเอง			TE	IE	DE	TE	IE	DE
ตัวแปรสาเหตุ	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
สภาพแวดล้อมในการเรียน	.39** (.06)	-	.39** (.06)	.39** (.06)	.22** (.04)	.17* (.02)	.23* (.04)	.23* (.04)	-
การรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก	.34** (.05)	-	.34** (.05)	.31** (.05)	.19** (.03)	.12* (.02)	.31** (.05)	.19* (.03)	.12* (.02)
แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง	-	-	-	.57** (.08)	-	.57** (.08)	.43** (.07)	.20* (.07)	.23* (.07)
ความภาคภูมิใจในตนเอง	-	-	-	-	-	-	.39** (.06)	-	.39** (.06)

ค่าสถิติโค-สแควร์ = 32.08; $p = .08$; $df = 22$; $GFI = 0.99$; $AGFI = 0.95$; $SRMR = 0.02$; $RMSEA = 0.03$; $CFI = 1.00$

R-SQUARE ของแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง และความผิดสุกแห่งตนเท่ากับ .36, .52

และ .37 ตามลำดับ

หมายเหตุ. ** $p < .01$, * $p < .05$; TE = ผลรวมอิทธิพล

IE = อิทธิพลทางอ้อม

DE = อิทธิพลทางตรง

ตัวเลขในวงเล็บคือค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลที่ส่งผลต่อตัวแปรความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามลำดับ เป็นดังนี้ ตัวแปรที่ส่งผลสูงสุดคือ ความภาคภูมิใจในตนเอง (มีค่าเท่ากับ .39 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01) แสดงว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสาเหตุทำให้นักศึกษามีความผาสุกแห่งตน รองลงมาคือ แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง (มีค่าเท่ากับ .23 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01) แสดงว่า การมีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นสาเหตุทำให้นักศึกษามีความผาสุกแห่งตน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง (มีค่าเท่ากับ .39 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01) แสดงว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นสาเหตุทำให้นักศึกษามีความผาสุก แห่งตน ตัวแปรความผาสุกแห่งตน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง (มีค่าเท่ากับ .23 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01) แสดงว่า การมีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นสาเหตุทำให้นักศึกษา มีความผาสุกแห่งตน ประการสุดท้ายตัวแปรความผาสุกแห่งตน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรการรับรู้ข้อมูล ป้อนกลับทางบวก (มีค่าเท่ากับ .12 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01) แสดงว่า การรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก เป็นสาเหตุทำให้นักศึกษามีความผาสุกแห่งตน

การมีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเองนอกจากจะส่งอิทธิพลทางตรงต่อความผาสุกแห่งตนของ นักศึกษาแล้ว ยังส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านความภาคภูมิใจในตนเอง แสดงว่าการมีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้นักศึกษามีความภาคภูมิใจในด้านต่าง ๆ ของตนเอง

การรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก นอกจากจะส่งอิทธิพลทางตรงต่อความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาแล้ว ยังส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง แสดงว่า เมื่อนักศึกษา รับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก จะทำให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเองได้ และทำให้นักศึกษาเกิดความ ภาคภูมิใจในตนเอง

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงว่าแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความ ภาคภูมิใจในตนเองระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .70 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรແ geg ที่มีค่าต่ำสุดคือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมในการเรียนกับตัวแปรการรับรู้ ข้อมูลป้อนกลับทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .32 แสดงว่าสภาพแวดล้อม ในการเรียนมีความสอดคล้อง ตรงกันกับการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกไม่นักนัก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐานการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในการเรียนส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรความผาสุกแห่งตนของนักศึกษา โดยส่งผ่าน ตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมความ เป็นตัวของตัวเอง เป็นการวัดการรับรู้ของนักศึกษาว่าครูอาจารย์ส่งเสริมหรือให้โอกาสนักศึกษามารถเริ่มกิจกรรม การเรียนด้วยตนเอง รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาและรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์ ได้รับการเอาใจใส่จาก ครูอาจารย์ และมีอิสระในการเรียน ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเป็นสุข เพราะได้อิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตั้ง ต้องการ และได้รับการยอมรับในความสามารถ นักศึกษาจะเกิดความพอใจ

บรรยากาศในชั้นเรียนที่ควบคุม เป็นการวัดการรับรู้ของนักศึกษาว่าครูอาจารย์ส่งเสริมการเรียน โดยใช้การ ให้รางวัลหรือการลงโทษเป็นการควบคุมพฤติกรรมของนักศึกษา ครูอาจารย์จะทำหน้าที่เป็นผู้ออกคำสั่ง และกำหนด

แบบแผนต่าง ๆ ขึ้นเองตามลำพัง ถ้าเป็นการควบคุมโดยการให้รางวัล และเป็นการเรียนที่มีระบบแบบแผน จะทำให้ นักศึกษาเกิดความพอใจ และมีความสุข เพราะมีความกดดันน้อย ทำให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง จนทำงานสำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Grolnick and Ryan (1989) ได้ศึกษารูปแบบของบิดามารดาที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองและความสามารถในโรงเรียน ของเด็ก กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองของเด็กและครูจาก 20 ขั้นเรียน นักเรียน 480 คน บิดา 300 คน มาตรา 350 คน พ부ฯ การรับรู้สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันน้อย และรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความเป็นตัว ของตัวเอง แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองมีความ สัมพันธ์ระดับสูงกับแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และจะเป็นการเพิ่มความสามารถของนักเรียน และสอดคล้อง กับการศึกษาของ Williams and Deci (1998) ที่ศึกษาความสำคัญของการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง ในการศึกษา ทางการแพทย์และนักศึกษาฝึกหัด พบฯ การเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองจะส่งผลทางบวกต่อ แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ทำให้ทำงานได้สำเร็จ และมีความสุข

2. การรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกส่งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อตัวและความผิดพลาดแห่งตนของ นักศึกษาโดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง และ แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง แสดงว่า ถ้าครูให้คำชี้ หรือบอกผลการกระทำของนักศึกษา ก็จะทำให้นักศึกษารู้ว่าผลการ กระทำของตนเองเป็นอย่างไร อยู่ในระดับไหนถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้าเป็นคำชี้ที่จะเกิดความพอใจ ถ้าหากได้รับคำชี้ที่หรือเป็นไปในทางลบ ก็จะสามารถแก้ไขการกระทำนั้นได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และมีกำลังใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Russell (1994 อ้างถึงใน จริยา พันธุ์วิทยากร, 2543) กล่าวว่า การให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นการรายงานให้ บุคคลทราบถึงสิ่งที่ปฏิบัติว่ามีมาตรฐานหรือไม่ เพื่อที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติของเข้าให้ถูกต้อง เมื่อนักศึกษารับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก จะส่งผลทำให้นักศึกษามีความผิดพลาดแห่งตน จากแนวคิดของ Deci and Ryan (2000) และผลงานการวิจัยที่ระบุรวมได้ให้ผลสอดคล้องกันว่าการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกมีอิทธิพล ทางตรงต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความผิดพลาด แห่งตน โดยผ่านทางแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ Lucas et al. (1996) ที่พบฯ ความภาคภูมิใจที่เกิดจากการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกเป็นตัวบ่งชี้ที่แข็งแกร่ง ของความผิดพลาดแห่งตน

3. แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความผิดพลาดแห่งตนของนักศึกษา โดยอิทธิพลทางอ้อมส่งผ่านตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย Deci and Ryan กล่าวว่า การวัดระดับแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเองนั้นวัดจาก 4 องค์ประกอบ ดังนี้ การควบคุมเหตุผลภายนอก การควบคุมเหตุผลที่ส่งออก การควบคุมเหตุผลเทียบเคียง และแรงจูงใจภายนอก องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ สามารถวัดระดับแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง แสดงว่า เมื่อนิสิตได้รับการตอบสนอง ความต้องการจากสิ่งต่างๆ เช่น ได้รับรางวัล หรือสามารถทำงานสำเร็จจากความกังวล (ในระดับที่พอเหมาะ) หรือ สามารถตอบสนองความต้องการความสำเร็จจากความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งนำไปสู่ความสุข ความผิดพลาดในชีวิต ทำให้นิสิตสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเอง จะส่งผลให้นิสิตมีความผิดพลาดแห่งตนมากสอดคล้องกับการศึกษาของ Reis et al. (in press) ที่ศึกษาบทบาทของ

ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถและความสัมพันธ์ที่มีผลต่อความผาสุกในแต่ละวัน พบว่า การบรรลุผลตามความต้องการ 3 อย่าง คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถและความสัมพันธ์ มือทิพลต่อความผาสุกของบุคคล ในแต่ละวัน และการศึกษาของ Kasser and Ryan (1999) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความต้องการด้านจิตใจสำหรับความต้องการเป็นตัวของตัวเองกับความต้องการความสัมพันธ์ที่มีต่อความมีชีวิตชีวา ความผาสุก และความaty ในโรงพยาบาลเอกชนขนาดเล็กในประเทศไทยมีน พบว่า การส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง และความสัมพันธ์ เป็นตัวพยากรณ์ถึงความผาสุกแห่งตนของผู้ป่วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Ryan and Grolnick (1986) ได้ศึกษาเรื่อง ความแตกต่างของบุคคลในการรับรู้ความเป็นอิสระ และการถูกควบคุมในชั้นเรียนกับนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการตัดสินใจด้วยตนเอง และรับรู้ว่าครูของเขาง่ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความรัก ความอบอุ่น ก็จะทำให้เขารู้สึกว่าตนเอง มีความสามารถในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน และมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่รับรู้ว่าเขากลูกควบคุมโดยครู

4. ความภาคภูมิใจในตนเองมือทิพลทางตรงต่อความผาสุกแห่งตนของนักศึกษามากที่สุด ผลการวิจัยข้อนี้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เพราะความภาคภูมิใจเป็นความรู้สึกเชื่อมั่นในความดีงามของตน ทำให้ตนเองรู้สึก มีคุณค่า มีความเข้มแข็ง เชื่อมั่นในความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ทำให้รับรู้และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความยินดีในการมีชีวิต มีความสนุกสนาน ร่าเริง มือิสระในการแสดงความรู้สึก มีอารมณ์ขัน ทนต่อความกดดันได้ แสดงว่า นักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะทำให้นักศึกษา มีความผาสุกแห่งตนมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Pope (1988 อ้างอิงใน สกุณญา มหัทธนาณัณฑ์, 2544) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านครอบครัว ด้านภาพลักษณ์ของตนเอง และด้านมุมมองภาพรวม ถ้านักศึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้ง 5 ด้าน จะส่งผลให้นักศึกษามีความผาสุกแห่งตน โดยใช้แบบสอบถามความสุขของ ออกซ์ฟอร์ด (Oxford Happiness Questionnaire: OHQ) พบว่า แบบสอบถามความสุขนี้ใช้ประเมินความผาสุก แห่งตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองสูงมาก

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรหรือปัจจัยด้านความภาคภูมิใจในตนเอง แรงจูงใจในการ ตัดสินใจ ด้วยตนเอง การรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก และสภาพแวดล้อมในการเรียนสามารถทำนายความผาสุกแห่งตนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบูรพาได้ครบทุกด้านแปร เนื่องจากตัวแปรในโมเดลสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกด้านแปร แสดงทุกส่วนความสัมพันธ์ แต่สามารถทำนายได้เพียงร้อยละ 37 ซึ่งถือว่าเป็นผลการทำนายในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงก่อนสอบ ปลายภาคประมาณ 2 สัปดาห์ และเป็นเวลาที่นักศึกษากำลังเตรียมตัวสอบอย่างเข้มข้น จึงทำให้นักศึกษาอาจ ไม่ตั้งใจตอบแบบสอบถามเท่าที่ควรก็ได้ เพราะกังวลในการสอบ จึงได้ผลการทำนายต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยนี้พบว่าตัวแปรที่มือทิพลทางตรงต่อตัวแปรความผาสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง แรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง และการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับทางบวก ดังนั้นควรส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีความผาสุกแห่งตนเพิ่มขึ้นดังนี้

1. คณะ และภาควิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยร่วมมือกันในการสนับสนุนและสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษา โดยดำเนินการผ่านกลไกด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านครอบครัว ด้านภาพลักษณ์ของนักศึกษา และด้านมุ่งมองภาพรวมของนักศึกษา โดยครุอ่าจารย์จะต้องร่วมมือกันกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการ ตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อทำให้เกิดความผิดสุกในการศึกษาแก่นักศึกษา

2. ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ถึงความสามารถของเขาน นักศึกษาจะได้มีกำลังใจในการเรียน และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

การทำวิจัยต่อไป

1. การวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเฉพาะนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นเพียงตัวแทนของนักศึกษา กลุ่มนี้เท่านั้น ซึ่งควรมีการนำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผิดสุกแห่งตนไปศึกษาแก่นักศึกษาระดับปริญญา ตรีของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของโมเดลที่สร้างขึ้น

2. ควรมีการวิจัยโดยใช้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความผิดสุกแห่งตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multi Group Analysis) เช่น กลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด กับกลุ่มนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยปิด หรือกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2547). จิตพยาธิสภาพของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมช่าตัวตาย. วันที่ค้นข้อมูล 8 มีนาคม 2548, เข้าถึงได้ จาก <http://dmh.moph.go.th/abstract/detail.asp?id=1758>.

จริยา พันธุ์วิทยาภู. (2543). ผลของการให้ข้อมูลย้อนกลับและความรู้ต่อการใช้อุปกรณ์ป้องกันของพยาบาล.

วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จุฑากานต์ กิงเนตร. (2539). ผลของการระบบการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ต่อความผิดสุกในชีวิตของผู้ป่วย มะเร็งเม็ดโลหิตขาวที่ได้รับเคมีบำบัด. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลด้าน การควบคุมการติดเชื้อ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เฉลิมวรรณ เกตุสวัสดิ์. (2546). ผลของการระลึกถึงความหลังแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบภูมิปัญญา ที่มีต่อความผิดสุกในชีวิตของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชิตวิทยา การให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ถนน โถทอง. (2519). การศึกษาเบรี่ยบเทียบทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 5.

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

วาสนา เกษมสุข. (2545). ความผิดสุกของผู้ดูแลเด็กพัฒนาการล่าช้าที่มารับการรักษาที่ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ภาคเหนือ. การค้นคว้าอิสระปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิภาวรรณ ชื่อุ่ม เพ็ญสุขสันต์, จอม สุวรรณโนน และวัลลดา ตันตโยทัย. (2544). ความเครียด การเผชิญความเครียด และความผาสุกในชีวิตของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1. รามาดิพยาบาลสาร มหาวิทยาลัยมหิดล, 8(2), 90 – 109.

สารินี วิเศษศร. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อว่าโลกนี้มีความยุติธรรม กับความรู้สึกที่ดีเชิงอัตลักษณ์ของนิสิต ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกัญญา มหาทនานันท์. (2544). เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มตามทฤษฎีที่จารณาเหตุผลและอารมณ์ กับการใช้จักรรมกลุ่ม ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กวัยรุ่นในสถานลงเคราะห์ เด็กหญิงจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรพินทร์ ชูชุม และอัจฉรา สุขารมณ์. (2543). การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแรงจูงใจภายใน: ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจภายใน: รายงานวิจัยฉบับที่ 76. กรุงเทพฯ: สถาบันพกติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

Campbell, A. (1979). Subjective Measures of Well-Being. *American Psychology*, 31(1), 117 – 124.

Diener, E., Suh E., & Oishi, S. (1997). Recent Findings on Subjective Well – Being. Retrieved August 10, 2004, from <http://www.psych.uiuc.edu/~ediener/hottopic/paper1.html>.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and Well-being. *American Psychologists*, 55(1), 68 – 78.

Grolick, S. W., & Ryan, M. R. (1989). Parent styles associated with children's self – regulation and competence in schools. *Journal of Educational Psychology*, 81(2), 143 – 154.

Kasser, V., & Ryan, R. M. (1999). The relation of psychological needs for autonomy and relatedness to vitality, well-being, and mortality in a nursing home. *Journal of Applied Social Psychology*, 25(3), 853 – 872.

Lucas, R.E., Diener, E., & Suh, E. (1996). Discriminant validity of well-being measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(3), 616 – 628.

Levesque, C., & Pelletier, L. G. (2003). On the Investigation of Primed and Chronic Autonomous and Heteronomous Motivational Orientations. *Society for Personality and Social Psychology*, 29(12), 1570 – 1584.

Levesque, C., Stanek R.L., Zuehlke, N.M., & Ryan, M.R. (2004). Autonomy and Competence in German and American University Students: A Comparative Study Based on Self – Determination Theory. *Journal of Educational Psychology*, 96(2), 68 – 84.

McDowell, I., & Newell, C. (1987). *Measuring health: A guide to rating scales and questionnaires*. New York: Oxford University.

Orem, O. E. (1991). *Nursing: Concepts of practice* (4th ed.). St. Louis: Mosby Year Book.

Reis, H. T., Sheldon, K. M., Gable, S. L., Roscoe, J., & Ryan, R. M. (in press). Daily well-being: The role of antonym, competence, and relatedness. *Personality and Social Psychology Bulletin*.

Ryan, R. M., & Connell, J. P. (1989). Perceived locus of causality and internalization; Examining reasons for acting in two domains. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(2), 749 – 761.

Ryan, R. M., & Grolnick, W. S. (1986). Origins and pawns in the classroom: Self – report and projective assessments of individual differences in children's perceptions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(2), 550 – 558.

Schimmack, U., & Diner, E. (2003). Predictive validity of explicit and implicit self-esteem for subjective well-being in four cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 35(2), 209 – 223.

Williams, C. G., & Deci, E. L. (1998). Internalization of self-determination theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(4), 767 – 779.

Zaff, J. F., Calkins, J., Bridges, J. L., & Margie, N. G. (2002). *Promoting Positive Mental and Emotional Health in teens : Some Lessons from Research*. Retrieved November 20, 2004, from <http://www.chiltrends.org/Files/K5Bref.pdf>.

Zhan, L. (1992). Quality of life: conceptual and measurement issues. *Journal of Advanced Nursing*, 17, 795 – 800.